

Kotimaan Uutiset

Anna uutisvinkki
Lähetä lukijan kuvia **Puh. (03) 615 1410**
toimitus@hameensanomat.fi

MUISTILAPPU

Jos ei heilaa helluntaina, niin ei koko kesänä

Nuoremman sukupolven suussa vanha kansanuskomus on saanut myös toisenlaisen näkökulman: Jos ei heilaa helluntaina, niin jono juhannuksena.
Tänään vietettävän helluntain juuret ovat juutalaisuudessa. Kristityille se on pääsiäisajan päättävä Pyhän Hengen juhla. Ensimmäinen helluntai oli kristillisen

kirkon perustamisen päivä.
Suomessa nuorisoi juhli ennen vanhaan kesän alkua kisailemalla ulkona, myöhemmin käymällä lavatansseissa.
Helluntain nimi tulee ruotsista, sanoista helig dag, pyhä päivä. (STT)

KAISA SIREN / LEHTIKUVA

Hämeenlinna joutuu selittämään hammaslääkärijonoja

Hämeenlinna Jani Suhonen

Hämeenlinnan kaupunki on joutunut tilille laittoman pitkistä hammaslääkärijonoista, ajanvarauksen ongelmista ja huonosta yhteydenpidosta potilaisiin.
Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt kaupungilta selvitystä suun terveydenhuollon jatkuviin ongelmiin.
Viraston mukaan jonotusajat ovat olleet jatkuvasti yli puolen vuoden mittaisia.

Terveydenhuoltolain mukaan hoitoon pitäisi päästä alle kolmessa kuukaudessa tai jos potilaan terveydentila sen sallii, niin viimeistään puolen vuoden kuluessa.

Hammaslääkäreitä ei saada palkattua

Vastauksessaan kaupunki pitää tärkeimpänä syynä huonoon tilanteeseen vaikeuksia hammaslääkäreiden palkkaamisessa.
Alkuvuodesta terveyskeskuksessa oli seitsemän hammaslääkärin vajuus.

– Avooina oleviin hammaslääkärin virkoihin ei saada palkattua työntekijöitä koska hakijoita ei ole, kirjoitetaan tilaajaylilääkäri **Markku Nurmikarin** johdolla laaditussa vastauksessa.

Kaupungin selvityksen mukaan vajetta on paikattu käytämällä työvoimaa välittävistä firmoista palkattuja osa-aikaisia hammaslääkäreitä ja aloittamalla opiskelijoiden aktiivinen rekrytointi suoraan yliopistoista.

Uusi sähköinen ajanvarausjärjestelmä

Kaupunki on ottamassa käyttöön uutta sähköistä ajanvarausjärjestelmää, jolla puhelinruuhkaa yritetään purkaa.

Nykyisin vain kolmannes soittajista on päässyt läpi ajanvarauksen eikä potilaisiin ole oltu omaloitteisesti yhteydessä edes silloin, kun jonotusajat ovat venyneet lain sallimia pidemmiksi.

Odotusaikoja seurataan kaupungin mukaan jatkossa pistokehuoltoon sekä neljännesvuosittain alueellisesti. (HäSa)

Hyttyskesä äitymässä erittäin hankalaksi

”Usean viikon kuivuus voisi vielä pelastaa rantalomat.”

Helsinki Pertti Mattila

Hyttyskesästä uhkaa tulla perin hankala. Inisijöiden siikäämistä edistää Suomessa nyt kolmekin eri syytä, kertoo eläkkeelle jäänyt hyttysprofessori Juhani Itämies.

–Viime kesä oli pitkästä aikaa vanha kunnan hyttyskesä. Se vaikuttaa myös ylivuotisesti: maastoon jäi paljon muniä, mikä ohella osa hyttysistä talvehtii aikuisina. Toinen hyttysiä suosiva seikka on se, että lunta oli talvella suuressa osassa maata yli normaalin. Näin maastoon jäi keväällä paljon vettä.

Ikään kuin tuo ei vielä riittäisi, pienet pörsijät saivat kolmannen valtin.
–Lumen sulamisen jälkeen tuli huhti- ja toukokuussa sateita, joten maasto ei päässyt kuivumaan. Lähtötilanne kesää varten oli kaikinensa hyttysille otollinen.

–Onko siis jo nyt syytä asennoitua niin, että tämä suvi on vähintään yhtä pistelias kuin viime vuoden hirminen hyttyskesä?

Ei aivan välttämättä.
–Mikäli nyt riittää kuivaa keliä juhannukseen tai heinäkuun alkuun, myöhemmän kesän rantalomat saattavat pelastua. Mutta jos tulee muutaman kunnan ukkossade tai pitempiaikainen sade, edessä on kyllä tupenrapinat, Itämies muotoilee.

–Suomessa on paljon järviä, eli vedenpintaa riittää. Edes pitempi kuivuus ei ehkä tässä vaiheessa vähennä oleellisesti hyttyskantoja. Kun meillä elää yhteensä 40 hyttyslajia, olosuhteet lähes aina suosivat kesällä joitakin niistä.

Huldénin mukaan hyttysmääriä vähentää tehokkaimmin se, että munien olosuhteet ovat talvella kehnot. (STT)

HÄSA / ARK

Torjuntakeinot epäilyttävät

Hyttysten karkottamiseen tai tappamiseen on myynnissä yhä useampia laitteita ja aineita. Hyönteistutkijat Juhani Itämies ja Larry Huldén suhtautuvat laitteiden tehoon varautuneesti.

–Testasin tuhannen euron hintaista moskiittoansaa viisi päivää. Se kyllä keräsi todella paljon hyttysiä. Mutta meillä ei ollut aikaa testata, syntyikö seurauksena hyttysvapaa alue. Voi käydä myös niin, että ansan hiili-dioksidi lopulta houkuttelee hyttysiä lähistölle yhä kauempaa ja kauempana, Itämies sanoo.

Hän kertoo olevansa skeptinen myös mustavaloa eli ultraviolettivaloa käyttävien ansojen suhteen.

Jos tuntee vetoa hyttysten kuurnimiseen yksitellen, sulka-pallomailalla muistuttava sähkölätkä suorastaan räjäyttää inisi-jän.

Karkottamista Itämies on ko-keillut butaanipatruunalla toimi-vaa välinettä.

–Tyvenessä se toimii, mutta teho heikkenee heti, jos tuulee vähänkin.

Kookkaan kännykän näköi-nen butaanivempain käyttää sa-mantapaista karkotusainetta, jo-hon hyttysavujen vaikutus pe-rustuu.

Huldén puolestaan arvioi, et-tä vaatteisiin tai iholle suihku-tettavat tai siveltävät karkotteet tehoavat – reippaasti annostel-tuina. Hyttysansoihin ja muihin tappovälineisiin hän ei usko.

Syliinkin haluaisin, mutta miten se onnistuu, jos musta tulee eskari

Lapset kertovat itse, millaista elämä on päivähoidossa.

Kerava Hanna Antila-Andersson
–Se, että mua pidetään kivana.
–Että voi olla kavereiden kanssa.

Nämä ovat lasten vastauksia kysymykseen, tehdäänkö päiväkodissa asioita, joista tykkää.

Hämeenlinnalaislapset ovat mukana kahdeksan kunnan varhaiskasvatuksen kehittämispro-jektissa.

Hanke on vasta alkanut, eikä sen vetäjä kasvatus-tieteen tohtori **Jyrki Reunamo** mielellään tee vielä johtopäätöksiä alkuvai-heen arviointien tulosten perus-teella.

– Johtopäätösten aika on ensi vuonna.

–Lapsilla ei oikeastaan ole ai-kaisemmin juuri kysytty mieli-piteitä ja kokemuksia päivähoi-dosta.

Nyt vanhemmat saivat kysy-mykset ja ohjeet, kuinka kes-kustella niistä lasten kanssa. He myös kirjjasivat lasten näkemyk-set nettiin.

Päiväkodista tykätään

Hämeenlinnasta kartoitukseen

osallistui noin 446 lasta parista-kymmenestä varhaiskasvatusyk-siköstä. Myös 36 perhepäivähoi-tajan lapsia oli mukana kyselyssä.

Nuorimmat vastaajat olivat yksi- ja kaksivuotiaita, mutta pääosa 3–7-vuotiaita.

–Kartoitus ei ole kattava, mut-ta meidän on tarkoitus pala-ta asiaan uudestaan. Nyt lasten näkemykset olivat niin saman-suuntaisia, että jotain niiden pohjalta voi päätellä.

Kaikkiaan lapsilla oli varsin positiivinen kuva päivähoidosta. Esimerkiksi päivähoidon tädeis-tä – tätejiähän he valtaosin ovat – heillä oli paljon hyvää sanotta-vaa. Lasten mielestä he ovat ki-voja, ihania ja kauniita.

Päivähoidossa tehdään lasten mielestä aina tai ainakin joskus mukavia asioita.

Hernekeitto synkistää

Vain muutama vastanneista hä-meenlinnalaislapsista oli sitä mieltä, ettei päivähoidossa kos-kaan tehdä mitään kivaa. Tosin kaikki eivät kuitenkaan pysty-neet nimeämään kurjia asioita.

Tulihan sieltä kuitenkin myös

Lapsi tarvitsee aikuisen tukea tullakseen ymmärretyksi.

Kasvatustieteen tohtori Jyrki Reunamo

vastauksia.

Esimerkiksi nukkuminen ja hernekeitto laskevat jonkun mielestä elämälaatua päiväko-dissa.

Yli puolet lapsista sanoi, et-tä joskus on kurja mennä päivä-hoitoon, mutta jopa 40 prosent-tia lapsista ilmoitti haluavansa mennä aina päivähoitoon.

Noin 20 lasta oli sitä mieltä, etteivät he halua mennä päivä-hoitoon.

Ponileikeistä kahta mieltä

Lapset arvostavat kavereita. Päi-vähoidossakin tärkeintä monel-le heistä on, että siellä on kave-reita.

Onneksi heitä oli melkein kai-killä. Noin joka kymmenes lapsi arvioi, että kavereita on vain jos-kus. Alle prosentilla ei omien sa-nojensa mukaan ollut yhtään ka-veria.

Kavereiden kanssa tietysti lei-kitään. Mitä leikitään, siitä on hyvin erilaisia mielipiteitä.

–Tehdä maja ja leikkiä siellä vaikka poneilla, on yhden lapsen mielileikkiä.

–Leikkiä kaikkia leikkejä pait-si ponileikkejä, kuuluu toisen vastaus.

Kavereiden kanssa tulee myös riitaa ja se näkyy lasten vastauk-sissa.

–Riitelyä, kukaan ei tykkää tai välitä, kuuluu suorastaan riipai-seva vastaus.

Päivähoidossa ei juurikaan pelota. Kaksi kolmannelta lap-sista sanoo, ettei heitä pelota. Vajaa kolmannes pelkää joskus. Varsin monia pelottaa pimeä. Mörköjäkin pelätään.

Yleisin yksittäinen pelko liit-tyi pimeän tai nukkumistilan-teisiin, joita kuvasi kaikkiaan 16 lasta.

–Lasten näkemysten vaiku-tuksen tarkastelu ei ole aina

HANNA ANTILA-ANDERSSON / HÄSA

Aikuisten aika ja lämpö ovat päivähoidossa lapsille tärkeimpiä asioita, tietysti kavereiden ohella. Vaikka keskeneräisestä tutki-muksesta ei voi vielä vetää johtopäätöksiä, Jyrki Reunamon mu-kaan lapset ovat varsin yksimielisiä tärkeimmistä asioista.

helppoa. Lapsi tarvitsee aiku-isen tukea tullakseen ymmär-tyksi, Jyrki Reunamo muistuttaa

Jos lapsi vaikkapa kertoo, että hän pelkää päiväkodissa, koska

lapsen peloista on vaikea tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä suuntaan ja toiseen.

–Asiaa pitää varmuuden vuoksi puida vähän perusteeli-semmin. (HäSa)

Kaikki ei tahdo leikkiä, kun kysyy.

Mitä tehdä kavereiden kanssa:

Leikkiä vedessä ja vielä tehdä hau-toja pihalla.

Kavereiden kanssa leikkiä gormi-teilla ja legoilla.

Mikä kurjaa tai pelottaa:

Pojat kiusaa tai pussailee.

Kivaa on:

Leipominen, askartelu, pulkkailu, kakunsyönti ja jäähallilla näytök-sen katsominen.

Että mä voin kavereiden kanssa pelata.

Leikkiä, matematiikka, kirjaimet ja numerot.

Kurjaa on:

Tehtävät ja aresti.

Kahdeksan kuntaa mukana

Pääkaupungin ympäristöstä kahdeksan kuntaa on mukana päivähoidon arvioinnissa ja varhaiskasvatuksen kehittämispro-jektissa.

Hämeenlinnan ohella projek-tiin osallistuvat Hyvinkää, Jär-venpää, Kerava, Mäntsälä, Nur-mijärvi, Pornainen ja Tuusula.

Hankkeessa on kartoitettu myös vanhempien ja varhais-kasvatuksen henkilöstön näke-myksiä. Lapsia on havainnointi ja haastateltu. Niiltä pohjilta mu-kana olevat päivähoidon yksiköt

saavat jonkin kehitystehtävän, jota syksyllä työstetään.

Hämeenlinnassa tehtävät saattavat liittyä esimerkiksi las-ten liikuntaan, koska kaupungil-la on meneillään toinen teemaa sivuvaava projekti Nuoren Suo-men kanssa.

Hämeenlinnasta ovat jatkos-sa mukana kaupungin itäpuolen varhaiskasvatusyksiköt.

Talvella arvioidaan tuloksia. Henkilöstö pääsee tulosten poh-jalta miettimään, mitä varhaiskas-vatuksessa kehitetään ja miten.

–Ehkä pidämme myös jonkin-laiset messut, joilla kaikki pääse-vät tutustumaan hyviin ideoihin ja toimiviin käytäntöihin.

Nettiin tulokset joka tapauk-sessa tulevat.

Jo nyt vanhemmat voivat kys-yä lasten kyselyn osuutta lai-naksi päiväkodista saadakseen käsityksen lasten kokemuksista. Vanhemmat voivat lukea toisten lasten kuvauksia omien lasten-sa kanssa ja samalla keskustel-la, miten oma lapsi päivähoidon kokee.